

Рік вид. I.
1922 р.

„Українське Книгознавство.”

Орган гуртка бібліологів при Укр. Студ. Громаді
в Варшаві.

[01+02+09+655 (08)]

Збірник ч. 1.

ВАРШАВА. Травень 1922 р.

[01(048)]

Л. Єнківський.

Українська етнографія
на
еміграції.

(Запітки).

... — — — — —

— Січесень 1922 —
Варшава.

„Книга” - квартсрічний бібліографічний
орган „Об'єднання Українських видавців”. Її ре-
дакцію проф. Дмитра Антоновича. І. об'єднан-
ня. Кривий Ріг, 1921. [Друкарія невідома. Кіль-
кість накладу невідома]. Формат (25,5 × 18). Стор.
80. [Чітка невідома].

Зміст: М. Трушевський: Українські
стародруки. І. Сборищак: Бібліографічні та-
зування. С. Черкасенко: Де-що про жіночі
видання. В. Шеведів: Українська справа в іма-
жині пресі. Генрікі. Видавництво т-ва. Науково-
літературні установи. Літературне життя.
Хроніка. І. Калинович: Літопис української
літературії за 1918р. Список хміток надісланих
до Редакції. Каталог книгок об'єднання українських
видавців. Оголошення.

"Лінга" є приблизно сімнаадцятим випуском, а першим на еміграції українським бібліографичним органом (Див. статтю Л. Іл. "До наших бібліографічних спроб" в газеті "Укр. Півдунад" за 1922 р. № 10 (202)). Його письменник згаданий звірник (неперіодичний орган) від посередників спроб в цій царині / солідність та своїх великих цінністей заслугами. Схопаність його з нашими колегами в традиційному підсумку розумінню бібліографії, що є доказом нашої отсталості в області бібліографії.

На останнє я хочу при нагоді звернути увагу членської редакції та видавців "Книги" і випусків широких колоукраїнського гравідруку.

Про постмакетку цієї спроби в "Книгі" можемо дійти відомостей з слідуючих джерел: 1) лінгістичної сторінки, 2) статті від редакції та заслуженого звірника. Слід пожалітися з цих джерел що бібліографічне розуміння їх не виходить за межі чисто

Під час тимчасової створеної за зразкою чи:
Журна - неперіодичний бібліографічний орган". Це-
рекомендовано на міжнародну бібліографічну мову
з цифрою статистичного індекса 01(08).

В статті біг редакції" зазначається чи: "Об. V
Укр. Свід. Засновано Власний бібліографічний орган,
який має перевірювати ті самі завдання, які
жили засновною "Об'єднання", се-то: що можливо-
сти урегулювати сприйм Укр. друкарської продук-
ції, досконаліше відповідати загальним потребам
з всіх галузях літературної та наукової творчи-
сті та енергійніше задовільнити книжковий газог
на Україні. Зокрема служити урегулюванню
українського видавництва за кордоном, виданням
потреби книжкового ринку на Україні і можливості
відповісти чи не потребам зовні кордону, підтрима-
ти по змозі продуктивність праці письменників
і видавничої служби за зважанню тисніших

— 3 —

бідностим з їхніх будавчимством і робітниками
праці, так і з іншими таємні та дрібні в оного боку
і ширшим українським громадянством. Допомога
та сприяння українського будавчимства - об'єкт якотої
постанови будівництвої справи да курганам, організа-
цію кілької працівниць, то виконання стилістичні
зразки, елементи і землівживання в будівництві
справи, заинтересовані українські справи і зокре-
ма супільні за кордоном збудувані будівництва
про українські села і селища, що несуть небез-
ть. Класика, публіцистика і головною відомостю
про українську літературу, продужено в Імпульсі, і
блазені міжками из будівна будавчимством, робітни-
ків праці і широго громадянства. bei будівництва
що сприяє бал друкарської справи." — Іншо болі
повітал замітник: чому бібліотекарі від органі-
зації замінили питаннями будавчимства?
Чому замісців того, щоб обговорювати справу

книгоописання, він замінитиметься пітому ж
книгородукиї? Особливо тут ідеяється непорозуміння.
Відповідно робі комі орган має на темі замін-
тих огінків і зручні пітатиці, мати чим вже
чи не йдею ОІ+655.

Паралілі означеній відповідь, варто
згадати заслуги таємн. він трактує що є
про гравірку, се-то відповідно (Див. статтю
М. Струве всього: „Укр. Стародруки”, „Книга”,
стор. 2-4). Стаття збірника знову мінізувася імен-
но залишило індекс вже ОІ+655+76.

З означеного докладніш, наповніш ін-
декс, який можна представити звісно збірника,
заключаючи що він не є бібліографичним органом, як
це вживалося редакцією, а бібліографичний, який
заключає справжні укр. книги в самому широ-
кому розумінні цього слова. De facto бібліогра-
фія є місцем огінків з тих книжок які

Виннівськ „Лінора“ при обговорюванні підсумків своїх
заних головним чином з проблемами друкарства
за кордоном. Тільки недавні розрізнені пред-
мету і завдань бібліографії, та вимірювання звіг-
чущих туманів в бібліографічних та бібліогра-
фічних справах не є виключно особистою винно-
редакції драму. Це риси, якими вони відзнача-
ють і Відзначенням кінознавців що винновані
в атмосфері колишнього наці.-техничного
кінознавства, ХІХ, та перших років ХХ століття.
Довідка Науки про книгу-кінознавства (або
бібліографії), можна поділити дробно залишити на три
етапи.

Перший характеризується відсутністю да-
ловині наук про книгу-кінознавства. Створюється
в ІІІ віці до З. Ур. і розвивається членом громади
сучасного кінознавства - бібліографія, в її вто-
сти винні розуміння, яко книгоємцін. (Див. А.

І. Малевичъ: Нараха бібліографії въ Ерзені и
"Північні" Калінінск., С. І. с. 1892., а такоже
праці Деревицькаго по цьому питанню). Згодом
бібліографи почали обговорювати своїми працями
і писати про розмежування вжеї справи. (Дж. Лисов-
ський: Книговъдъніє, какъ предложенъ преподава-
ніз, его сущность и задачи. "Бібліографичес-
кій Журналъ", Москва, 1914, № 1-2, стори. 3). Звіг-
дного поняття бібліографії поширилось і в зв'язку
з цим розуміннямого якогі досить произвольно.
Потроху почали вживати в бібліографію все, що
стало відноситься до книги, як наприклад: бібліо-
текознавство, видавництво, книгарство, стати-
стичну друків, і т. д. З простого книгоописання,
бібліографії зробили науково діяльності, які
з'ясували необхідність підшукання більш відно-
вінне та широтні определеніз.

Ці чинки створюють другу групу відно-
вінніх відношень

рії наук про книгу. Весь XVIII, XIX та початок
XX ст. заповнені зусиллями над виділенням всього
матеріалу що торкається книги з початків інших
наукових дисциплін, та над утворенням окремої
науки про книгу, або кількох відповідних наук.

(Dub. Mocarski: Wstęp do Bibliografji.rok 19¹³/₁₄.
Warszawa. Стори. 2). Так же в XVI ст. науку про
книгу проф. болонського університету Aldrovandi
називав - бібліологію. Французький бібліо-
ограф XVIII в. Rive утворює термін - бібліоно-
зіз. (Dub. Dulikowski, M. prof: Zakres i zada-
nia księgoznanstwa, Warszawa. 1916. Стори. 3).

Віденський бібліотекар M. Denic викладає в
Theresianum в восьмому десятиліттю XVIII століття
перший раз в Європі окрему науку про книги,
котру називав - Bücherkunde (книгознавство).
(Dub. Mocarski, стори. 3). На початку XIX століття
франц. вченій Seignot в своїй праці „Dictionnaire

"Recueil de bibliologie" (1802-1804), погані два номіни: бібліології та бібліографії. Трохи тому останній підпорядковував першому. За них в 1808р. бібліотекар призворіній б-хи в Мюнхені Schrettinger випустив перший раз термін «Bibliothekswissenschaft» (бібліотекознавство). Однаково в Австрії інтенсивно розвивалось бібліотекознавство. Одно з найважливіших цих наук в XIX ст. опреділена бібліографії погані підпорядкуваний Bruno Ebert («Bib. наук працю. Die Bildung des Bibliothekars. 2 вид. Leipzig, 1820»). Стиг вченням виник згаданих членів розвивається наука про книгу в 20-их р.р. XIX ст. над Москвищев (Анастасічев) і н. і в Польщі (Дуб. Mocarski, стори. 3-4). В кінці XIX ст. над переважну роль в науці про книгу почало претендувати бібліотекознавство, спричинюючи тільки підпорядковувати собі всю область бібліографичних наук. З відповідними проектами виступив в 1896 році консерватор університетської бібліотеки

таки в «Грані - Ф. Вінклер. «Ein в східній праці від-
гріф інд. Aufgabe der Bibliothekswissenschaft. (Leipzig. 1896) висловив думку про необхідність утвер-
дження однієї науки про книгу - бібліотекознавство.
Нині він згадає про цю працю проектом нового термі-
ну, який на його думку краще окреслити як науку
кому він вважає захищати, імено - Buch- und
Bibliothekswissenschaft. (Дж. Іллісовській, сторн. 7-8).
На початку ХХ століття московський вченій Альберт
Бернштейн в основу термін - бібліографіз, надавши йому
більшіше позначення. (Дж. статтю А. М. Добчича:
„О содерянні бібліографії із бібліографії”, Литера-
турний вісник, 1901, ст. I, кн. 1). Стаканін писав
в XIX і на початку ХХ століття панував надзвичайний
хаос в області наук про книгу. Вони зовсім
заштурмовані між бібліографією, бібліографією, біблі-
ографією та бібліотекознавством. Вони не можуть
самостійно встановити кількість наук про книгу.

та розрізнати їх. Привносячи за книгу то ау-
же великий обсяг, то знову надзвичайно їх обме-
нували. Зовсім перепутали їх взаємне відно-
шення, не уважали що має бути поняттям за-
гальним, а що гастрофічним і т.д. Свречеї науку,
або науки про книгу вони не вважали науковою, а
лише механічною збіркою відомостей що торкають-
ся книжн. (Характерний для цієї епохи погляд багато
у польського книгоznавця J. Lelerwela: *Biblio-*
graphicznych ksiag dwoje, Т. II, сторн. 259. Wilno. 1826).
Все це дало привіг до названня сих часів - добовою но-
мі - механічного книгоznавства. Тільки при кін-
ці ХІХ ст. (праці Бінхлера) та на початку ХХ ст.
(праці Ловзинка) бібліографичний обрій почав тра-
хи проясннюватися що привело до повстання нової -
モノ - органічної епохи в історії науки про книгу.
Спремз - моно - органічна епоха починаєт-
ься від 1913 року. На підставі всього попереднього

доробку в області науки про книгу, працю Єнчук-
ра, Ловзина, Госітського бібліографичного та
бібліологічного товариств, московським ученим
Лисовським близ 1913 р. утворив стрінку систему
одкої науки про книгу, з якою окресленім дійством
і завданнями, з своїми методами та законами.
Цю науку назвав він книгознавством (або бібліоло-
гією) і підпорядковував її всі інші науки про книгу з
бібліографією в тому числі.

На думку проф. Лисовського (Зв. його стажу:
„Книговиданія какъ предметъ преподаванія, его сущ-
ностъ и задачи”. Бібліографіческій Звѣстії,
Москва, 1914, № 1-2, стори. 1-24), книгознавство че:
„Наука изъ дисциплина, объединяющая техническіе,
практическіе и теоретические познанія о книге въ ея
прошломъ и настоящемъ и имѣющая цѣлью вы-
ясненіе условій возникновенія, распространенія и
эксплуатации произведений письменности и печасти”.

а також притамано і сучасній книжковій комплектуванні та
стварається змін в процесі їхніх вживання при розмежуванні обома
змістовностями".

Це висвітлення книгознавства якого однієї, окрім
тої науки викликало в світі час цієї революції; і
нині в бібліографичних колах Московиціни, Гольці
і України признають за підкрите зо всіх поданих
до цього часу, (Dub. Rulikowski, M: Zakres i zadania
księgoznawstwa. Warszawa. 1916. сторн. 32), се-то
більш XIV віку, коли Richard de Bury написав пра-
зу "Philobiblion" в скіні в перший раз виклав належну
про знанінні книжки і до XIX віку, (власніше до 1913
р.), коли проф. Лисовський розгорав викладами
систематичний курс книгознавства на Петро-
градському Університеті (Dub. Mocarski: Wstęp do
bibliografii. Warszawa. 1919/20. сторн. 2).

Книгознавство, яко наукова дисципліна обій-
має все що торкається книжки, або книжної справи

біг. належавших гасів до нашої дні. Таке залуча-
ння (на думку Дисовського) не на високому книго-
знавческому рівні, з озагубкою на брак чистих зна-
жень і висновків усіх гасів, особливо в тій часі, яка
торкається Україною, але це є все жаліємим.
Окрім наукового, книгознавчого діл і прагнення
знатиши, біографічну довідку, що є починкою
справі: в склад його входить прізвісна бібліографі-
чна гасів, підручник бібліотекознавства, справа
зрукописа, видання, реєстрація друків, книгоріз.
Книгознавство маєть з паліографією, з історією
культури і літератури, а в області художніх
— з історією мистецтва. (Див. стаття Дисовського
в „Новому Енциклопедичному Словнику“ том 21
1914 р. С. 31. №. (сторн. 952-954).

„Денії кипі завдань книгознавства, підкоре-
ний в фролуці Дисовського, — камі польованій бі-
льшістю, проф. Гулаковський, — вимагають небез-

штампованими штамків. Іменно, чиї в бібліографії
рівновідно з обозначеним з матеріалами
збільшити, можна проводити досліди в трьох нап-
рямках: якщо 1) можна бути причиною постачан-
ня цих збігів, 2) їх бути на розділі книжок, якою та-
кої з одної сторони, а насправді на розділі загальній
культурі з другої, і 3) можна вимагати звернен-
ня зв'язки досліду на статистичних підставах". (Re-
likowski, Jk: Zakres i zadania Koigogrammetra, стор.
35). Ще в 1913 році в передмові до перекладу на українську мову праці Енгельса, було сказано що: бібліо-
графічні дослідження на Україні ініційовані книжкою,
але позаду неї книжка вже і є її дисципліна та
заснована на масовому збільшенні, можна вислови-
ти вимоги статистичним методом. (Дж. "Літера-
турно-художнє вчення вищого порівня", с. 44. від 1913).
"Історія книгоиздатства, - писав проф. Місевський,
- беззупонно повинна захищуватися суспільно-

стоком книжної справи, і єх та же тепер від історії
всіх інших розкритті Законів розв'язою муз-
ичної громади, то в пам'ятці предметі вуло-в близка-
но, по значимості, усім ти прийшли книжного
обороту в народних масах і вже в тисячності,
є сіріктора "культури". (Лисовські: Книговидан-
ні ..., сторін. 11).

Книгопланування поділяється на три частини:
1) книгородукцію, 2) книгопочищення, та 3) книгоспасання.

Книгородукція трактує про видавництво
книг рукопискої і друкованої, наприє, не залишити
напір і книжі штамповані, знайдіти писані в друкар-
ській формі. Історія, "науковість" і друкарська
справа, утворюють відділи книгородукції. Сюди же
відносяться, видавництво, значимість з технічного
спорску його: видір шрифта, прикрас, пагорб, фр-
мату, складання композиції, коректура і т. і.

Книгопочищення тає підзагальну кінографію

на бібліотекарства. Окрім історичної частини
багато праць про відносини книжкових фірм,
внутрішнє урядження книгарських підприємств,
способи транспортування видоборів друку розпові-
сюдження видобутку та ходу підприємств. Історич-
на справа, яка має величезне загальнополітичне
значення, склала значну частину книгоиздирни.

До книгоиздирни, або бібліографії, з вла-
стивому розумінню цього слова відноситься санкція
голови центральних праць по питання книг, видавництва, на-
укових і практичних прийомів, складання карточок
(les fiches), абеткових ріквів і реальних покази-
ків по різним системам і т. д. Одним словом бі-
бліографія є галузєю книгоиздирства, котра здійса-
ється описуванням книжок з засобами богоугодної
громадності, що виникла серед того панерового
товару, яке її отворило. Бібліографія поділяється
послідовно на: 1) доступні до бібліографії, 2) недоступні

19

правъ по теорії відмографії, 3) Еківідмографію зноса,
4) Гібмографічні установки, 5) Камеромографію, єдині
бліографічні системи і 6) Еківідмографічні праці.

Самостійне положення, на думку Лисовського,
займає юрадичний бік книгоиздатства: правний стати
з руку і його діягів, історія законодавства про зруки,
структура, судовий порядок на волю зруку, властивості
сина автора і видавця, літературна і художня
власність, видавничі умови, консервіції і т. п. Книго-
знавство займається також і статистикою зру-
ку, особливо необхідного в останні часи, коли зростає
продукції че так інтенсивно.

Подана нами система новітнього книгоиздав-
ства була виголошена проф. Лисовським в його
вступній лекції 28/IX-1913р. на Петроградському
загальному факультеті на Московській книгознав-
ческій відділі відмінної відмінної окремою Науковою
і Радикальною університетською дипломатичною. Після

чного на промзі книжок розіб. Д. ^{Советский} книга від
книгознавства на Петербурзькому Університеті
Заснована вчителькою лінгв. Ільїною Вікторією Григоріївною
Советською та на Залариних зборах фло. скількило-
тичного ПІ-ва в Петербурзі дні 1/3-1913 р. На по-
чатку 1914 року вона була надрукована в „Енци-
цикліческому видавництві“ № 21-2, стом. 1-24.
Відтака також окрім відповід. видавництв. СД 16020
Московський видув. має фігуру вида книгознавства
на Залариних зборах фло. скількило- фр. ПІ-ва
при Московському Університеті, а тому як розі-
біх книжок самим та в Залариних. Книга 16-
тическа „Б. Німецькій Енциклопедіческому Словарю“,
1914 р. С. Л. Іл. том 21, стом. 1959-1964. Фігура вида
Московський видувальник книгознавства на Москов-
ському Університеті.

Книжкою такої складної діяльності А-
ндрієво, що є чіваже розповіданням Новій 16020

Книгогравінг та мініатюра в Москві або
За межами 11.

11. В січні та ж в 1916 р. академії на
зумовистигнану більші Вища пакетових курсів.
Відомий проф. Іл. Руліковський отримав курс по
міцного книгоизнавства. Одно 4/7 - 1916 р. він мав ві
ну лекцію, яка була відміна скріпкою бронзового.
(Іл. Rulikowski: Zarys i zadania книгодзяльнictwa,
1916, стор. 1-36). Лекції викладались не про
1916-31: 1916/7-го і притаманнію то що лекціїми більше про
фесера привітані. (Суб. Muszkowski, Jan, i Pregler
'Fotografia' Warszawskiej, 1900-1918. №-та. 99 стор. 2).

Программі курсу виникає окремою книжкою
Іл. Rulikowski: "Курс книгодзяльнictва".
1917. Сторн. 1-107. - Пінографованій, обітній лише кни-
гоизнавців! атласе Відомий проф. Victor Kahn ви-
кладав книгоизнавство на Добівському Ін. Училищі.
Д-р Єгерницький оголосив подібний курс в Підмосков'ї

сесії 1919 акад. року на Краківському Університеті. С. 19⁸¹/22 акад. році тодіже проф. Hahn викладав книгоznавство на Львівському Університеті. Однакож книгоznавство викладалось на чистоукраїнських пекарських курсах які відбувались річними установами в столиці над промзі 1916 - 1925 р.р. (Див. цитоване „Osziata Szkoła Piekarska”, 1921, 1-й від-від, сторн. 151, - зде присвячене бібліотечному бібліотекарству та, здається, в спеціальнім літературі). Dr. Stefan Urel Wierczański: „Organizacja Bibliografii w Polsce”. We Lwowie. 1921. сторн. 1-7; Mocarski: „Wstęp do Bibliografii”. Warszawa. 19¹⁹/20; Muszkowski, Jan: „Katedra Bibliografii w Szkole głównej Warszawskiej. Warszawa. 1918; його-же: „Przegląd Bibliografii Polskiej 1900-1918”. Warszawa 1919; Hahn, Wictor /dr/: „Bibliografia polskiej bibliografii. Lwów. 1921. Сторн. 139-171; і мону цинії праці).

На Україні книгоznавство інтересувло корист

появлюватися допір з кінця 1918 року, се-то з за-
снованням в Київі Головної Української Книжкової
Палати і Українського Державного бібліотека-
ричного Інституту. Ширшим колам укр. громад-
ництва книгоznавство зовсім невідоме. Прому
придеться ще чимало боротися за право громадян-
ства на Україні і за право бути викладовою дисци-
плікою на українських університетах. Стоки цю
книгоznавство та його окремі галузі тримаються
на Україні лише зусиллями одиць. Найбільші
успіхи користуються нині на Україні, галузі кни-
гоznавства - бібліографії та бібліотекознавство.

Під час в 1919 р. Директор Головної Укр. Книж-
кової Палати Юр. Менченко своєю працею ("Між-
народне Дендрометрична бібліографія Клесіоріка-
ніз". Київ. 1919. 8° віль. 100 сторн.) заклав на Укра-
їні основи міжнародної наукової бібліографії. Ди-
ректор Бібліографичного Інституту Юр. Кова-

ревеским зустрів в „Книгарі“ (написано 1908 р.)
згадає Біблія в окремою брошурую про «Бібліографію
Укр. Історії України» (Київ, 1916, 6, V
сторн. 32), в якій згадують сучасні умови
Всієї бібліографії в Зах. Європі. Виявляється на цій
сторні відсутність укр. бібліографічного історичного
збору. С. Воронцов сподіється в тому ж році
здобути бібліографічну працю („Українськість“.
Київ, 1919, 8°, більш 100 сторн. вид. Книгогнітико), в якій
буде відповісти до якої погадки надзвичайно просте, наважу-
чи наукове определення бібліографії, її обсягу та
задач. Інші укр. бібліографи, зокрема Левин, Кондра, Станкевич, Іллічевський роз-
глядають теоретичні та прикладні розділи по бібліографії
в „Книгарі“ і „Наукову Міністерству“. Однаково
подібності роз'яснюють і вживши роз'ясне в ін-
ших галузів книгоиздавства: історії укр. книго-
друкарства, читальництва, книгарства і т. д. (Деб.

стамті: Озябровського, Широрубкого, Письменка та
інших в Книжковому магазині Мінулому. Бібліо-
текознавство погано заразиться чистою та скромною
бібліотечною курсів, які виникли внаслідок на професії
19-1921 рр в Києві, Січеславі, Одесі і Дарниці, які були
справлені законом, ("Книги з Вісниками", № 16, 1918, т.
2. I та 2) а такі стамтів (Кондра "Книгарі")
О.І. Грушевського в "Музичній" т.) До згаданої професії
їх дільності в Києві прилучилася суперечка бібліо-
логічна між членами Національної об'єднаної кпр. комісії
з книжкою, книжковою політикою і книжковими уставами 1919-20
рр. протидійство руху в Україні на Французькій. Ти-
рівському філологічному коло в-ки Кадетсько-Філільського
Університету об'єднаної Університету яким з новоствореної
українських бібліотек більшість їхніх в основу заснов-
лені хатмівсько-міжнародною державальною бібліотечною
класифікацією. З цією зумовленою накладом
зборів, що виникла: За і против цієї системи. Про-

тивна партія відзначалася нерозвиненою новітнією бібліографією. Це виявляє в місцевій пресі ряд бібліо-графічно-інформаційних статтів Л. Є. Биковського (Див. в газеті „Наш Умань“ за 1925 рік сілгуючі стат-ти: 1) Що таке бібліографія, т. 43, 2) Українські бібліо-графічні організації, т. 43, 3) Нова українська бібліографічна ор-ганізація, т. 98, 4) Міжнародна бібліографія, т. 39, 5) Журналістика. Українського студенства, т. 80, 6) Ура-їнська Державна бібліографія, і т. ін.). 11091-ж
n. Сирополіко видав брошуру-підрядчик по дібліо-текознавству „Нафодки Бібліостехи“, Наш.-Будів-ський, 1920, 8°, сторн. 24, котра відображає в світі все-всіху організаційну роботу над проблемою. (Див. рецен-зію Л. Є. Биковського: „Бібліотечна Організація“ в газеті „Наш Умань“, Кам.-стор. 1920, № 34). В ре-зультаті згаданий бібліографічно-бібліотечний ру-бник вийшов в засуваному „Бібліотечному“ т-ва куп. Над-стор. Державного Університету". (Див. Л. Биков-

Свікіні: „Літератур. до історії укр. бібліотечного руху”. Київ. 1920. — Спогади — рукопис знаходиться в приватній бібліотеці Юра Меженка в Київі і позичити ноказується літературні по бібліотекознавству.
Аль. Л. Московський: „Бібліографіз праць по бібліотекознавству на укр. мові”, Наш “Шлях” 1920. Літературно-науковий додаток б, до газети т. 72).
Наш думський рух був продовженням Київського руху, який об'єднувався під проводом Книжкової Товариства, пагорбі Котлярі співз Юр. Меженко, учень проф. Іллісавського (співз Московський Університет). Атмосфера безпосередньо і посередині за систему Іллісавського і за міжнародно децентральну кілодіофікалію в бібліографії пропагувалась велично енергійно різними способами. Що до септемвії то в 1919 році в Київі утворилося дві партії: Московська, котра обстоювала комбіновану систему М. Дьюї з системою Наптера і зуперто памагала розвивати розновидну

бами її на Україні, та Українську що заводить
на міжнародну дружину бібліографічну колек-
цію. Атмосфера відчуває на публічних зустрічах,
на курсах, в приватних роздовідах, глядачи друже-
ваних статтів (Конгрес - в книжарі) і рукописних
перекладів вище згаданої вступної лекції Лисовсь-
кого, (останній надзвичайно інтересно поділ по
руках) шізокот відгуків: Юра Ковалевського в
Нац. СБ-ці (1919р.), Юра Месенка - там же (в 1920р.),
Л. Євковського - там же (в 1920р.), на засіданнях
Комітету Національної СБ-ки і т.д. Всі ці дія-
ні є кроткі 1918-1921р.р. в сорокунадцяті зува-
рють так звану "Київську школу книгоznавства" на
Україні, що характеризуються діяльністю
приїздами і розповідями проїх більшість
студентів проф. Лисовського.

1921-ий рік відзначається значно меншими
також і бібліографічного засідань на Україні. Рух

записів, переноситься з центрів на провінцію і в окопику з пунктів останньої постали на весні 1921-го року нові наукові випуски в книгоиздательстві, так звані „Лозуватська Школа“ (див., Діяльніс Лозов. м.-ва просвіти на Землігородщині, т.т. 1-10, за 1921 р., а також статті І. Є. В. „Українській Спірібуні“, Варшава, за 1922 рік: 1) „До наших бібліотечних справ в 1921 р.“, р. 37 (235) та 2) „До наших бібліотечних справ“, р. 10 (203)).

Відомості про новітні бібліотечні та бібліографічні рут в інших країнах, є на пасініг рукописів не мало, тому подаю їх нашим членам. Задаю що їх з пакетного матеріалу дено видно. В саму позначаю книгу „Книги“ супроти бібліографії, отже: 1) в стародавніх розділів бібліографії єко засланої колки про книгу, таємі з які тано в будь-якому книгоиздательстві, або бібліотеці, 2) в пакетному розділі бібліографії, таємі з які вистави, будуть

загальні книжкові відомості та засновані десь окремі
чи прегати, забудовні та інші. Кінні, уніко-
мів образки і чистісті землі. Книги" скіфські про-
ти чи органи відоміс з новою письмовою історико-архео-
логічними сюжетами, але не фаховиці, то бібліогра-
фії та бібліографії. Здавалось- єдні з цих "Книг" особли-
во "noblesse oblige" були, але сучасні "єдині" мі-
сії бібліографії та бібліографії. Алеєм аспектом є
царині бібліотечні кримінально підтверджувальна ві-
домість релігійної бібліологічної літератури та
українські мові, які складалися згадані тільки
з передруків польської брошюри С. Чінченка:
"Про книги". Останніми часами (зокрема згадано)
появило де-яке суперечення в цій області, але на-
теж тільки заслуга зібраності підсумкових ози-
мів, а не ширшою коло укр. земляцтвом в руках
комого вказаних наук Книжника спадає.
З засадничої причини, тоб-то навчаності

"Книга" є службовою бібліографією, її предметом, може, завданням єкспертів, виснажає в ряд паспортів, з якими можна зачітати охарактеризувати її: не додержанням оголошеними експертами бібліографичних вимог.

Із цього: 1) брак деяких бібліографичних даних про орган: не зазначена друкарня і кількість видання. (Про вимоги що до цього див. у Юра Ковалевського: Каталогографіз. Київ. 1920).

2) Не представлений індекс міжнародної де-цимальної бібліографичної классіфікації, який-би зразу паконечно охарактеризував книжку та усунув більші вади в рогі поданих. (Див., "Manuel du répertoire bibliographique universel." Вінчелла 1907. а на українській мові Юрійанов - Меженко: Нім пародія децимальної бібліографичної классіфікації. Київ. 1919).

3) Не сказано нічого про формат органу, чо залежить від фахового бібліографичного журналу, який є об'єктом відобразити та керуючи розта-

в видавництві спробі позбавити якісно. (Дуб. про
Мюнхенським Інститутом „Die Brücke“ на підпіль-
ні мобі: Ostwald, W.: „Weltformate“, Відбутка
з газети „Біржевий Документ“ дат підпільної коміс-
кої топографії, листівці, 1911, № 242; на польській мобі:
Guranowski, L., Dr.: „O organizacji pracy umysłowej“.
Laconie „Medycyna i Kronika Lekarska“, 2. 1912, №№
47, 48, а також Відбутка in 8°; на московськім:
Справжні, Іол. прор.: „О всесвітніх форматах“.
Сібірського речника північного, 1914, № 1-2, сторн. 25-28;
на світовародній мобі „Ідо“: Wilhelm Ostwald:
La mondo-formati, I. Tor imprimari. Aparta impri-
mire ek la Börsenblatt für den deutschen Buch-
handel, 1911, № 242. Traducita en la lingvo interna-
cional „Ido“ da L. Faundler. Grae. Editrgo „La pon-
to“. München. 1912).

4) Не єдино бібліотекарської картки гаря-
чкою ма адекватової камаротів, скривеної згідно

бібліографичних вимогах (порівнянні з діяльністю в усій області. Дос. бібліологічного т-ва), та чимало інших функціональностей які спонадуть діяльності фахового бібліографичного органу мають велике значення і надають йому певне обличчя.

Але не всі хампі-кустарні вироби бувають неганишими. Далеко ні! Тільки і в данному разі. Справедливість вимагає освітлення її позитивних сторін органу. Останні вельми показні і заслужують покридання теоретично-бібліографичним пропагандою „Книги“. Це перше - що зразу кидальється в очі - це сорігність органу. З цього боку це перші справді поважній український бібліологічний орган. Відзначається він не тільки своєю зовнішністю, але є своїм змістом, який можна поділити посилово на такі групи:

1) Статті, 2) Рецензії, 3) Організаційні праці що мають: „спускати заземлю тісніших відносин як видавництвами і робітниками пера, так і між

— 39 —

тичні та друзінні з одного боку і ширшими українським працездатним з другого," А стбібліографичні праці.

В першій групі є цікава статтю п. І. Сборишика: "Стбібліографічні паморубання", в котрій автор наводить відомості про документи Гетьмана Орлика, що знаходяться в Історії, про зацікавленість України в Венеції на початку XVII століття, та про відкриття рукописного Золотера в українській праці". (Зазначену статтю доповнюють публікації п. Сборишика в "Укр. Піриоді" за 1922 р.). Другою групою є статтю В. Шевегіва: "Українська справа в швейцарській пресі". Обидві ці статті з циклу: Україна і Європа. Перша наводить відомості про тимчасові зв'язки України з Європою, а друга про судасливі стажі цієї справи.

В цьогоденому виданні наведено більше 20 рецензій на художні та видавничі видання 1919, 20 і 21 р.р. по різними

згідно з цим знання. Місцем османинів зберегають за собою зважу: 1) чікава інформація н. Сборицака про хмизку: René Pinon: „La reconstruction de l'Europe Politique”, Perrin, Paris. 1920. 8°. 344 сторн. В книзі автор присвячує чимало зважу Україні і висловлює думку про виняткове значення України для Європи, 2) рецензія н. Н. Ніжанківського про хмизку: Zdeněk Nejedlý: Україnská republikanská karba. В-во „Zac”, Київ-Ліпара. 1920. 8°. Сторн. 69. — Друге чікава розвідка на чеській мові про Українську Соціо-Ніжанську Капелю.

Прем'я, частина складається з трьох лінгвістів: 1) видавництв Півбариства, - де подаються відомості про діяльність чотирех видавництв: Ред. Пі-ва „Дзвін”, Книгосніжки, Пі-ва „Укр. Книжка” у Львові та в-ва „Серп і молот”; 2) Науково-літературні установи: подані відомі відомості про діяльність Українського Соціологичного

Інституту, Укр. Вільного Університету у Відні і про жахливу діяльність Сходу Укр. ділурналістів та письменників. з) Літературне життя. Після подано величезний цінний матеріал зі всієї великої праці ~~—~~ біографичного словника українських письменників, над уточненою з кого працюю вже від кількох років Українська Академія Наук в Київі. Вступ до цієї праці зазначено що тільки рубрикою редакції має напір подавати відомості про українських літераторів: про місце їх перебування, про характер праці, якою вони займаються останні три роки, що стають в своїй портфелі вже викінченого і готового до друку, що чужає видавцю, щоб піти в друк, і що літератори до друку підготовлюють, або нареченні стають напір приготовити. Редакція має в своїй портфелі список коло тисяч імен, що протягом трьох останніх років виступали з друкованим в українській мові

сировим. Відомості в цю одну газету „Книги” подані
також про півтораста чоловіків, редакція допіру роз-
повідає що працю і її брату є доказом відомостей
навіть про найменшовинніших членів технічних, що ста-
новлять гордість нашої літератури. Плюму редак-
ції зверталися до всіх, хто працює, нерад, з прохан-
ням подавати відомості про свою працю і про себе;
також редакція просить всіх коли не байдуже укр-
інське друковане слово, подавати до газети відомо-
сті про стан і працю всіх українських літерато-
рів, а то що про кого знає. Відомості надсила-
ти по адресі: Wien, IX. Porcellangasse. 19, 1. Stiege,
Für f. Редакції „Книги“. 4) Хроніка - подає низку
фактів першорядної важливості укр. культури вза-
гали, а також укр. бібліології зокрема. Особливо до історії
укр. бібліографичних організацій (див. статті
Л. Більковського в газеті „Наш Шлях“, Кіев., 1920 р.; 1) Укр. бібліографичні організації, с. 43, та 2) Но-

ва Укр. бібліографічна організація, р. 98), добавивши
ще одне. Саме в «Відні» в березні 1921 р. зоргані-
зувався бібліографичний гурток, який мав завдан-
ня збору та обробки матеріалу, наданих членами
Укр. бібліографічної організації та відомими
бібліографами. В «Відні» бібліографичний гурток
заснувався з ініціативи М. С. Шевченка та І. І.
Шевченка у Довгобичах. Гуртку зорганізували
дві секції: а) бібліографічна і б) бібліометрична. На них
засідаються членські збори з бібліографічними ре-
фератами і справо-записами з праці секцій. До
існуючих укр. бібліографичних видань додавися
ще одне: з Станиславівської 5-ї м.-во. «Синтез» з
березнем 1921 року настільки вигідної, неперіодичної
відмінної квалітативного руслу, що наявного «Кінотека»
Відніло перше місце. Ак. В. Бандурський враз пра-
цює над величезною працею по укр. пакетографії. Тра-

зб. мат. Війти є Німецькій мові і буде називатися: „Über altukrainische Handschriften und ihren Schriftschrift". Ол. Тарас-ст. надав велику працю „Бібліографію матеріїв ст. України". С. Сторожак - мав готову до друку бібліографічну працю „Мистецтва за кордоном", випуск І. Тарас. (Опис друкованої та рукописних джерел у французькій мові відносно України). Укр. Соціологичний Інститут - надав по-книжок соціологічної та соціалістичної укр. літератури за останні 7 п'ятисічниці.

Остання частина органу складалася з двох бібліографичних праць: 1) Івана Калиновича: „Літопис української публікації за 1918 рік", (стори. 47-69). Це початок великої праці та національний бібліографії України за 1918 рік - 015 (47-41), 1918". Літопис дод. хронікої ерітиматії поділений на п'ять частин: I. Книжкові видання, II. Документальні видання, III. Музичні видання, IV. Графіка, V. Писані з Українців

на зустрічах мовах. На скандинавській баладі вірши
 зараз через те що її складена, її не відома сам автор
 тільки частини на твірчій пам'яті, а в
 більшості публікації нотувані за художніми
 історичними, склоненісті звуками, піктограмами і такими
 різними видавництвами. Альтор подає результат дослідів
 з цих джерел котрі він використав. Страна та ці
 позитивність змін відсутніх пісень, але
 є браки. Котрик не може пробачити авторів:
 це - ігнорування Каш, принадліж. кр. Бібліографич-
 ним Інститутом, які використовують десятимільйоніві біблі-
 ографічної системи. Альтор яко Бібліограф повинен
 зробити таку змінені всіми бібліографами одної
 загальнії системи, щоб зробити її з багатьох окре-
 мих бібліографічних праць з минимумом затра-
 ту часу (спереду). Компонувати системи відпо-
 віднігрих пісень, а також їх труднощі звичай-
 сізнає кожний хто умислено працює, зустричавши

в кожному бібліотечному каталогі: в кожній бібліографічній праці що раз то іншому систему Звідених категоричних наказів бібліографії на створюванні пізких сепаратних, індивідуальних систем, а притримуватись однієї принципово відмінної бібліографічної світу. Також є окремародні думання бібліографіка класифікації. (Дж. На француз. мові: „Manuel du répertoire bibliographique universel”. Видало 1907; на московській: Борисовский, Сб. С. 1, „Руководство десмітичної бібліографіческої класифікації”. Москва. 1914, на українській: Меженко Юрій: „Окремародні чесітнані на бібліографічна класифікація”, Київ. 1919; на польській: „Aktad dziesiętny bibliograficzny. Przegląd Biblioteczny. W-wa. 1903, том I, zeszyt 3-4, сторн. 279-232; на кінемській: Junker - „Die Dezimal-Klassifikation. Dekürzte allgemeine Tafeln.” Віена. 1897. відс. 70 сторн.).

Закінчується збірник: з) Олімпіади національної надіялітності до редакції, з поглядом яких звертають на себе увагу ряд книжок виданих в 1919 році на громадській ході про Україну, та з) Каталогом, Обєднанням "Укр. видавців".

Закінчуючи книгу сим, приходжу до висновку, що післядові вище наведеного доказують, що "Книга" з одного боку уявляє собою фоторепортаж про наші спогади та вблажти бібліографичні наук, а з другого є новаспинна реєстрація нашого загального культурного доробку за останні роки.

Наочно, на фактах доведено тут, що Українці не живуть на той індустрий, судинний час, який вони нині переживають, не винесли всі, а навпаки - величезними кроками проступають вперед по шляху культурного розвитку. Матеріал поданий на сторінках органу красномовно свідчить про те, що численні люди і численні організації, розкидані по усіх

людів світі, небто ми працюють з однією думкою,
з однією метою --, своєю працею сприялиши на
користь української культури, українського посту-
пу, цих же маловажливих підвалин волі і незалеж-
ності України."

"Книга" - це підсумок їх небточної праці
за останні роки. З цього боку нехайка та складні
інформаційно-організаційні завдання що постави-
ла собі "Книга" в першому числі, розв'язані ним до-
сить удачно.

І Поки не тільки робітникам пера, але і
коханому громадянинові - українцеві рекомендуємо
мати у себе під руками цей великий чінний
інформаційно-організаційний друк. Щамдтакож
що вишиг другого числа завжне залишити від ус-
піху в продажі першого.

"Надувати „Книгу" можна, по адресі: Wiem.
Lk. Porzellangasse, 19, I. Stiege. Für 1. Редакція.

"Мінім."

Л. І.

5/IV-1922 р.

Варшава.

— На пресовий фронт „Українське
Книгознавство” склали:

Луцьт.-осв. відділ В. У. С. Т. 2.000 л.н.

Л. Єнківський 500 —

З різних джерел 1.000 —

Газет 3.500 л.н.

— Це всі чи справки „Українського Книгознав-
ства” звертаються до Секретаря Дедакції Л. Єн-
ківського по наступним адресам: Варшава, Злуга,
№ 29 „Folski Hotel” років № 10, а після 10 червня
по адресі: Ziemia Radomiska, розр. Ілія, росад

— 70 —

Зіенно. Л. Вукошкі.

— "Українське Книгознавство" надіслано дур-
но слідуючим інституціям:

- 1) Науковому Ін-ту ім. Шевченка у Львові.
- 2) Національному Музеві у Львові.
- 3) Українському Вільному Унів. у Граzi в Чехії.
- 4) Редакції газети "Книга" у Відні.
- 5) Редакції газети "Книжка" у Станиславові.
- 6) Українській Академії Наук в Київі.
- 7) Національній Бібліотеці України в Київі.
- 8) Редакції газети "Zentralblatt für Biblio-
thekswesen" в Німеччині.
- 9) Українській Студ. Громаді в Варшаві.
- 10) Союзові Укр. Студ. хмів-Еспірантів в Варшаві.
- 11) Делегатурі Союзу Укр. Студ.-Еспігр. в колишній на
Всесукраїнський Студ. зіг. ? Граzi Чеській 20/7-1922 р.

Редакція Колегія.

Наклад 25 пропірників.